

Нов български университет

ДЕПАРТАМЕНТ „КОГНИТИВНА НАУКА И ПСИХОЛОГИЯ“

бул. “Монтевидео” 21, София, (02)811-0414, вѣтр. 14141

Изх. № 795

До
д-р Даниела Дариткова,
Председател на Комисията по здравеопазване,
44-то Народно събрание

СТАНОВИЩЕ

от департамент “Когнитивна наука и психология”, Нов български университет

ОТНОСНО: Законопроект за съсловната организация и професионалната дейност на психолозите (154-01-14), внесен на 11.02.2021 г.

Уважаема госпожо Председател,

Като изразяваме принципната си подкрепа за внесения законопроект, който разглеждаме като важна стъпка към създаването на законови гаранции за качеството на предлаганите психологически услуги в Република България, считаме, че някои основни положения в този законопроект следва да бъдат внимателно обсъдени и променени, преди окончателното им приемане от 44-тото Народно събрание.

Основание да настояваме за промени са следните факти, характеризиращи законовата регулация на психологическите дейности в страните-членки на Европейския съюз (ЕС) и Европейската икономическа зона (ЕИЗ). Според последния представителен доклад, който сравнява регулацията на професията „психолог“ и сродните на нея професии в посочените по-горе страни¹, състоянието на регулиране на психологическите дейности в Европа изглежда така:

- (1) От 30-те държави, отнасяни към Европейската икономическа зона (27 членки на ЕС + Исландия, Лихтенщайн и Норвегия), само в 17 държави се регулират законово *всички* професионални дейности, асоциирани с професията психолог, в 4 държави *не се регулира нито една от тези дейности*, а в останалите 9 държави се регулират *някои* от тези дейности². Частична регулация на дейностите, изпълнявани от клинични психолози има и в България, по силата на Наредба №29 на Министерството на здравеопазването от 4.10.2006 г.
- (2) В държавите, в които е регулирана професията психолог, минималният срок на обучение, който се изисква за упражняване на тази професия е 4 години, отговарящ на нашата образователна и квалификационна степен (ОКС) „бакалавър“, а най-често се изисква завършено 5 годишно обучение, отговарящо у нас на ОКС „магистър“ + ОКС „бакалавър“, каквото е и изискването на стандарта *EuroPsy*³ изготвен от Европейската асоциация на психологическите

¹ European Commission (2016). DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs (DG GROW): *Mutual evaluation of regulated professions – Overview of the regulatory framework in the health services sector – psychologists and related professions*. Retrieved from: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/16683>.

² European Commission, 2016, pp. 8-9.

³ [EuroPsy Basic | Europsy](#)

асоциации (*EFPA*), на която Дружеството на психолозите в Република България е член.

- (3) Само в 9 от държавите, в които е регулирана професията психолог, се изисква задължителна регистрация и членство в съсловна организация (*professional body*)⁴.

Имайки предвид изложеното по-горе в (1)-(3), предлагаме следното:

А: Ако се запази непроменен чл. 6, според който професията „психолог“ може да се упражнява и от лица, притежаващи *само* ОКС „магистър“ или *само* ОНС „доктор“ в професионално направление 3.2 Психология, то чл. 7 да бъде допълнен с изискването стандартите за изпълнение на психологическите дейности в различните направления на психологията да указват еднозначно кои от тези дейности могат да се извършват от хора, притежаващи диплома *само* за „магистър“ или *само* за „доктор“ по психология. Съответно, чл. 22 (3) да изисква в публичния регистър на психолозите да се вписват не само „3. номер, дата и място на издаване на дипломата за висше образование“, но и в какво професионално направление и за каква ОКС са тези дипломи.

Предлагаме също:

Б: Да се реши дали притежаването *само* на научната степен „доктор на науките“ в професионално направление 3.2 Психология дава право за членство в ДПРБ. В чл. 6 тази възможност не е предвидена, но тя се споменава в чл. 22 (4).

В: Да се премахне от чл. 30 (2) т. 3. - „публикуване на интернет страницата на ДПРБ на констатираните нарушения за срок една година“, тъй като такава санкция би нарушила принципа за уважение на достойнството и правата на личността, който е основен за Етичния кодекс на ДПРБ и за Мета-кодекса на *EFPA*.

Г: ДПРБ към момента има над 500 регистрирани члена. Ако включването в регистъра на дружеството стане задължително условие за практикуване на професията „психолог“, както предвижда настоящият законопроект, броят на членовете на ДПРБ много скоро ще доближи и надхвърли 1000. При такъв брой на членската маса, не е уместно Общото събрание да се състои от всички членове на дружеството. Предлагаме да се приеме някаква форма на представителност (например отделните секции да имат право на определен брой представители в Общото събрание) и тя да се отрази в чл. 11 и чл. 13 на проектозакона.

В заключение, изразяваме увереност, че настоящият проектозакон, с предлаганите промени в него, ще допринесе съществено за подобряване качеството на психологическите услуги в България, в съответствие с добрите професионални практики в ЕС и в развитите страни извън Европа.

Дата: 19.02.2021 г.

С уважение:

проф. д-р Лилия Гурова,
Ръководител на департамент
„Когнитивна наука и психология“

⁴ European Commission, 2016, pp. 21-22.